

Vogelreservaat Ockenburgh

Noor Gietema

Oppervlakte circa 3,5 hectare

Ongeveer in 1960 is het idee ontstaan om ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van de Vereniging voor Vogelbescherming 's-Gravenhage en Omstreken een vijfde vogelreservaat/tuin te stichten. Eerst werd gedacht aan een terrein in de Scheveningse Bosjes, maar dit plan stuitte op bezwaren van de Gemeentelijke Plantsoenendienst (nu Dienst Groenvoorzieningen en Milieu-educatie) en de betrokken wethouder. Het bestuur van Vogelbescherming onderschreef deze bezwaren. In de jaren 1963/1964 is met de Plantsoenendienst overeenstemming bereikt over het stichten van een vogelreservaat in het gebied Ockenburgh. Ook de wethouder ging in principe akkoord met dit voorstel. Het ging hierbij om het gebied, overgebleven van de zogenaamde voormalige 'vergroting' en wel het zuidoostelijke deel ervan. Het terrein beslaat circa een vijfde van het oorspronkelijke gebied.

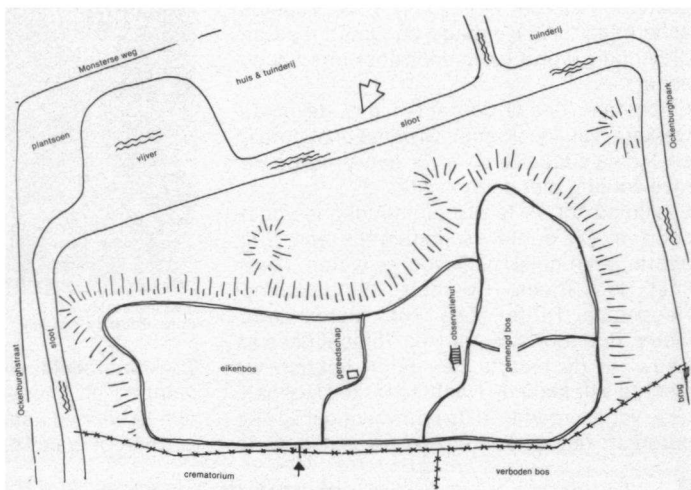
Het Crematorium Ockenburgh werd er naast gesitueerd, terwijl de rest van het gebied bestemd werd tot wandelpark, waarvoor twee verbindingsbruggetjes met het park 'Ockenburgh' in 1964 werden voltooid.

Alle voorbereidende werkzaamheden, zoals een afrastering langs de brede sloten en een hoog afscheidingshek, werden medio 1965 beëindigd. Op 20 mei 1966 werd het 'Vogelreservaat Ockenburgh' officieel in gebruik gesteld door de beschermheer van de vereniging, burgemeester mr. H.A.M.T. Kolschoten. Na zijn toespraak tot de genodigden in de theeschenkerij 'Ockenburgh' werd de officiële ingebruikstelling bekrachtigd door het daadwerkelijk sluiten van het toegangshek door de burgemeester.

In de loop van het bestaan van het reservaat hebben verscheidene beheerders hun vogelbeschermingswerk hier verricht. Opvattingen over de inhoud van dit werk bleken nogal uiteen te lopen, zoals uit de uitgevoerde werkzaamheden in de opeenvolgende jaren, in dit verslag genoemd, valt op te maken. Het blijkt niet mogelijk de namen van alle beheerders

te achterhalen. Er is sprake geweest van het aanwijzen van een bewaker in de jaren zestig, voordat het terrein met een hek werd afgesloten. Vogelwachters bewaakten het gebied in het broedseizoen. De heer C.A. Regensburg is na 1965 enkele jaren beheerder geweest van het reservaat. Eind jaren zeventig begin jaren tachtig voerden de heren H. de Graaff en H. Uytendijk er het beheer en zij verrichtten vogelwachterswerkzaamheden in het belendende park. Toen zij wegens tijdgebrek en ziekte deze gecombineerde werkzaamheden moesten beëindigen, nam mevrouw E. Gietema-Morsink in 1983 het beheer van het reservaat op zich, als eerste vrouwelijke beheerder bij vogelbescherming in de Haagse regio. De heer A. van der Laan adviseerde daarbij. Eerder was zij enkele jaren 'in de leer' in het 'Sorghvlietpark' en voorts assisteerde zij E. Hoogerhoud bij zijn werk in het 'Henk van Dongen- en Gravin van Bylandtreservaat'.

Voor onderhoud nestkasten en vogelinventarisatie in het open park werd een andere vogelwacher ingezet (1984).

Plattegrond van het Vogelreservaat Ockenburgh.

Het reservaat ligt aan de rand van de stad Den Haag en wordt als volgt omsloten: één zijde ligt aan de rand van de stad, ervan gescheiden door een, sinds 1974/1975 verbrede zeer drukke uitvalsweg, de Ockenburgsestraat. De tweede zijde wordt gevormd door opeenvolgend een klein plantsoen met waterpartij en twee aaneengrenzende tuincentra. De derde zijde ligt langs de rand van het 'Ockenburghpark'. Tussen deze begrenzingen liggen nog langs drie zijden brede sloten en een prikkeldraadafstering. De vierde zijde wordt begrensd door een stuk 'verboden' bos, het crematoriumterrein. Langs deze zijde werd het hoge afscheidingshek geplaatst. Het 'verboden' bos is als zodanig enigszins ontoegankelijk verklaard om de rust binnen het crematoriumterrein en het vogelreservaat beter te waarborgen. In de praktijk blijkt toch nogal wat indringing in het reservaat via dit bos voor te komen. Dit wordt mede vergemakkelijkt doordat een van de twee eerder genoemde bruggetjes te dicht bij dit bos over de sloot is gelegd.

Het afscheidingshek langs de vierde kant is bekostigd uit jubileumgaven aan de vereniging in 1965, deels van leden, deels van particulieren, een bijdrage van de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's-Gravenhage en het honorarium van de spreker Jan P. Strijbos op de jubileumavond door hem afgestaan.

Het reservaat bestaat uit een binnenduïnbos,

verdeeld over een hoog en een laag gedeelte (zie ook bijgaande tekening). Het hoge gedeelte is voor de helft begroeid met eikenbos en tot 1982 met vele Esdoorns. In het andere stuk groeien enkele Tamme Kastanjes, vele lijsterbesbomen, Hulst, Berken, enkele Beuken en een groot aantal Esdoorns. In het lage gedeelte staan langs de sloten Elzen, Platanen, Esdoorns, vlierstruiken, Hop en een enkele Braam. Door het hele benedenterrein heen groeien groepjes Elzen, Essen, Esdoorns, lijsterbesbomen, Berken en een enkele Abeel.

In het eikenbos tiert de Braam welig, ook groeit er de Mannetjesvaren, zoals ook in de rest van het reservaat. In de lente staat dit deel vol bloeiende Boshyacinten. In het gemengde bos boven groeit de Braam ook prima. Verder is er een overvloed aan Salomonszegel, Varen, diverse soorten mossen en wilde planten, zoals het Wilgenroosje, Koekoeksbloem, Voorjaarshelmkruid, Look zonder Look, Stinkende Gouwe, Vingerhoedskruid en enkele soorten grassen.

Het benedengedeelte is in de zomer bedekt met Brandnetels. Op andere plaatsen groeit Fluitekruid, Koekoeksbloem, Bereklauw, varen, een enkele Reigersbek, Groot Hoefblad en vele andere planten.

In de jaren zestig zijn op vier plaatsen meidoornbosjes geplant, waarvan twee beneden op open plekken, een in het eikenbos boven en het vierde op een open plek in het gemeng-

Heesters planten.

Foto: Emmie Haasdijk.

de bos boven. Het bosje onder de Eiken was, door gebrek aan licht, tot mislukking gedoemd. De andere drie bosjes doen het vrij aardig, als men bedenkt dat ook daar niet werkelijk sprake is van echt open terrein met veel licht. Een groot aantal Vlieren werd gezet in het lage deel. De Plantsoenendienst heeft geregeld door de jaren heen vele Esdoorns omgezaagd, om meer licht te verkrijgen voor andere boomsoorten en de onderbegroeiingen. In deze jaren werd de aanplant geregeld gesnoeid. In de jaren zeventig bleef de Plantsoenendienst Esdoorns verwijderen. Aan het andere noodzakelijke werk, zoals opschot verwijderen, aanplanten, snoeien enzovoort -een taak voor de beheerder van vogelbescherming- werd geringe aandacht besteed. Dit zal te maken hebben gehad met gebrek aan mankracht en onvoldoende ervaring met wat het beheer van een reservaat inhoudt.

Begin jaren tachtig kreeg het eikenbos een 'grote beurt'. De Plantsoenendienst verwijderde er alle Esdoorns en opschot. Vanaf dat moment kreeg de Braam, voornaamste onderbegroeiing, daar kans tot groei. Vanaf september 1983 is jaarlijks in dat gedeelte en elders steeds zoveel mogelijk gesnoeid om hiermee een vollere begroeiing van de Braam te verkrijgen. Zodra voorradig werden hier ook takken opgegooid. Hierdoor zijn in het gemengde bos (bovengedeelte) en in het ei-

kenbos braamstruikcomplexen ontstaan. Eén ervan diende al in de lente van 1984 tot territorium van zowel Fitis als Tjiftjaf.

Vanaf september 1983 werden wigwams gebouwd, te beginnen in het eikenbos, waar zowel de onderbegroeiing als de bomen zelf - behalve voor hollenbroeders- weinig mogelijkheden tot broeden boden. De eerste wigwam was nog niet gereed of twee mannetjesmerels vochten al om het bezit. De volgende wigwam veroorzaakte ruzie tussen Heggemus-sen. Er heerste blijkbaar woningnood! In de loop van het winterseizoen 1983/1984 werden zo'n 46 wigwams en houtstapels gebouwd in het hoge gedeelte. Bij inventarisatie in de lente bleken alle bezet te zijn door één, vaak twee broedvogelsoorten. In de winter van 1984/1985 zijn ook in het lage gedeelte wigwams gezet. Het totale aantal kwam op 75 bouwsels. Tegelijk is met takken en stammen van door de Plantsoenendienst omgezaagde Esdoorns in het lage gedeelte langs de slootkanten een lange houtwal opgeworpen. De sloten vrozen die winter dicht en de jeugd drong zonder moeite het reservaat binnen doordat het prikkeldraad was vergaan. Eerst werd - in grote haast bij een temperatuur van -9° C! - de afrastering zoveel mogelijk langs de meest toegankelijke plekken hersteld, waarna de houtwal er tegenaan kwam te liggen. Naast de wigwams maakten vele vogels een dankbaar gebruik van die houtwal. Aan-

De waarde van de hut voor de vogels wordt uitgelegd.

Foto: Emmie Haasdijk.

Staartmezen bij de wintervoeding.

Foto: Jaap Taapken.

gezien de onderbegroeiing nog te wensen overlaat, nestelen de vogels gedurende het hele broedseizoen in wigwams, houtstapels en houtwal. Bij het inrichten van een bosreservaat voor vogels blijkt het noodzakelijk om zoveel mogelijk wigwams, houtstapels en dergelijke te bouwen, aangezien aanplant bedoeld als onderbegroeiing en struikgewas nooit zo dichtgroeit als in een open vogeltuín het geval is en de bestaande onderbegroeiing, zoals Braam, Hulst zal zich ook nooit in die mate kunnen ontwikkelen.

Vanaf 1983 zijn jaarlijks grote aantallen struiken geplant, 400-1200 stuks/jaar: Spaanse Aak in bosjes, Klimop langs de wigwams, Berberis, Hondсроos en Egelantier langs af-rasteringen, vier Oostenrijkse Dennen ten behoeve van de Staartmezen, circa vijftien Taxusbomen als aanvulling op de enige andere groenblijver de Hulst, verder Klimop langs het afscheidingshek bij het crematoriumterrein tegen de inkijk. Ook zijn tijdens de jaarlijks terugkerende snoeiwerkzaamheden van meidoorn- en vlierbosjes, vele honderden Vlieren gestekt in groepjes. Aanplant van Haagbeuk viel tegen.

De hellingen van de duinen werden beschermd door er (vanaf 1984) boomstammen langs te leggen tegen erosie. Deze maatregel en het verwijderen van esdoornopschot op de hellingen en het zetten van nieuwe aanplant,

hebben zeker wat de zanderigste gedeeltes betreft, zichtbaar succes opgeleverd. Langs de slootkant aan de parkzijde zijn tientallen wilgestekken geplaatst in de lente van 1986. Het is de bedoeling deze aanplant langs de andere slootkanten voort te zetten. Er bestond dringend behoefte aan een schuilhutje gezien het aantal werkuren, dat de beheerder in het reservaat doorbrengt (zo'n 20-25 uur per week) en de vele regenbuien, die er in het winterwerkseizoen plegen te vallen. Met A. van der Laan en later met hulp van familie en anderen is de hut gezet: tijdens een sneeuwstorm werd deze (januari 1984) in de buitenbeits gezet (iets anders viel er toen toch niet te doen buiten). De hut bewijst tevens goede diensten tijdens excursies: er hangen wat instructieplaten, men kan vanuit de hut met de groep vogels observeren, die anders onzichtbaar blijven. Een eindje van de hut af is in augustus 1984 een vogelvijver gegraven: vijver en hut liggen in het bovengedeelte (zie kaartje). Voor het benedengedeelte wordt gedacht aan het graven van een grote vijver, gevoed door grondwater. In september 1986 is met hulp van familie en leden van vogelbescherming een schuurtje gezet voor het opbergen van gereedschap en ander materiaal. Om ook dit bouwsel weer zo veel mogelijk te benutten, zijn buitenlangs vele takkenbossen gezet als extra nestelmogelijk-

heid. Op diverse plekken worden 's winters afdakjes geplaatst om voedsel voor de vogels onder te leggen zonder dat er sneeuw overheen waait. Na de winter worden deze afgebroken en opgeborgen.

De herfst- en winterperioden zijn het meest arbeidsintensief: dan wordt gesnoeid, nieuwe aanplant gezet, oude aangevuld, Esdoorns geroid, opschot verwijderd en in houtstapels, wigwams verwerkt, nieuwe wigwams en dergelijk gebouwd, oude hersteld, Braambosjes verbeterd. Verder wordt gewerkt aan de prikkeldraadafstering, die natuurlijk nog lang niet volmaakt is, krijgen hut en schuur een laagje beits en nestkasten worden gerepareerd, vernieuwd en schoon-gemaakt. In augustus wordt reeds begonnen met het vrijmaken van de 'werk'paden. Deze zijn dan geheel overwoekerd door de snel groeiende Braam. Voordat deze paden vrij zijn, is het andere werk lastig uit te voeren. Voor 1983 hingen er in het reservaat voornamelijk houten nestkasten. Aangezien de beheerder zeer goede ervaringen heeft met de houtbetonkasten in het 'Sorghvlietpark', worden alle houten kasten in het reservaat, zodra deze aan vervanging toe zijn, door houtbetonkasten vervangen. Er hangen nu 37 mezenkasten, waarvan tweederde van houtbeton is. Verder zijn de deurtjes van eenderde van de kasten voorzien van een 26 mm brede opening, zodat de Pimpelmees en Glanskop meer kans tot nestelen krijgen. Er hangen verder een torenvalkkast, twee uilenkasten en een spechtenkast. Alle kasten worden intensief gebruikt, hetzij als slaappleats (weinig), hetzij als broedgelegenheid (meestal). De torenvalkkast wordt jaarlijks gebruikt door een paartje Torenvalken, alleen in 1986 flink gehinderd door een stel Kauwen. Kauwen broeden jaarlijks in de andere drie kasten. In 1986 bleek echter een uilenkast bewoond door een paartje van de Nijlgans. De grote maat kasten hangen alle in het hoge gedeelte, in het gemengde bos, behalve een uilenkast, die in 1985 in het eikenbos werd opgehangen. Hiervan maakten achtereenvolgens gebruik: Eekhoorn, Kauw en als laatste bovenop het achtergebleven nestmateriaal van de anderen, een paar Koolmezen!

In de jaren zestig gebruikten enkele Blauwe Reigers het reservaat als slaappleats. Pas in 1972 wordt een broedgeval gemeld. In 1973 was er een poging tot broeden, in 1974 en 1975 wordt eveneens een broedgeval vermeld. In de jaren tachtig is een hele reigerkolonie ontstaan: in 1985 telde deze zo'n 24 nesten, in 1986 21 nesten. Deze reigers zijn bepaald geen stadsreigers: op enkele exemplaren na, blijven zij bijzonder schuw en zijn

snel verjaagd als men te onvoorzichtig is bij het inventariseren.

Een bijzondere gebeurtenis, ook in verband met de reigerkolonie, was het arriveren van een Buizerd in januari 1986. Elke strenge winter wordt er voor wintervoeding gezorgd in het reservaat. Naast het andere voer, worden enkele spekworsten, horizontaal en verticaal aan boomtakken gebonden. Hierop kwam een - blijkbaar zeer hongerige - Buizerd af. Na veel navragen bleek het dat hij een half jaar tevoren vrijgelaten was in de duinen bij 'Ockenrode' (in de buurt) na zes maanden te zijn gerevalideerd in een Roofvogelasiel (totaal vernield verenkleed). Mede hierdoor bleek deze vogel niet al te schuw en vond hij de nabijheid van de stad en tuincentra niet zo bezwaarlijk. Hij is de winter door geholpen met dode vogels. Vaak bezocht ook een andere Buizerd de voerplaats, alleen was deze te schuw om te blijven. Ze waren vaak zwevend boven het park te zien, meestal samen. Het reservaat beviel 'onze' Buizerd blijkbaar goed: al snel had hij Eksters, Zwarte Kraaien en Kauwen duidelijk gemaakt, dat dit zijn 'home' was; dit deed hij door dagelijks - met de hut als middelpunt - op steeds verder verwijderde punten tegen de anderen te schreeuwen. Medio februari kraakte hij een reiger-nest. Dit veroorzaakte een geweldige ruzie en vreselijk lawaai. Dagelijks vloog hij over het belendende reiger-nest richting hut om te zien of daar nog iets te halen viel... Dit gaf steeds veel geschreeuw van de reigers uit dat nest. Hij verbleef tot medio juli in het reservaat, voldoende voedsel, zoals jonge reigers en dergelijke? Daarna vergrootte hij zijn actieradius en leefde weer van Houtduiven, Konijnen en Mollen, die hij in de duinen vangt. Tijdens de vorstperiode in 1987 kwam hij zijn portie weer halen in het reservaat.

Over de afgelopen tien jaar zijn er zo'n 34 broedvogelsoorten per jaar. Het betreft alle soorten die in onderstaande tabel worden vermeld, uitgezonderd de Tuinfluiter, terwijl de Zwartkop er aan toegevoegd moet worden. De Blauwe Reiger is er reeds broedvogel vanaf 1972.

Bosuil en kraaien bezoeken het terrein geregeld. Doortrekkers als Kramsvogels, Koperwieken, Sijsjes, Kepen, Putters, een paar Goudvinken, Bonte Vliegenvangers, een enkele Matkop, Sperwer en vele andere soorten bezoeken het gebied jaarlijks. Sommigen blijven er weken hangen.

Van eerder genoemde broedvogelsoorten is het jaarlijkse totaal aantal afhankelijk of een soort, die maar met één paar vertegenwoordigd is, wel of niet tot het bezetten van een territorium kwam. Welke telmethode er voor

1983 is gebruikt, is niet bekend. Vanaf 1984/1985 is de Broedvogel-Monitoring-Project-methode toegepast.

De resultaten worden jaarlijks aan de Sovon opgegeven. Aantallen van deze soorten over die jaren worden in bijgaande tabel vermeld.

soorten	1983	1984	1985	1986
Blauwe Reiger	T	21	24	21
Wilde Eend	3	4	3	3
tamme gans	—	—	—	1
tamme eend	1	—	—	1
Nijlgans	—	1	—	1
Meerkoet	1	1	1	1
Waterhoen	1	1	1	1
Houtduif	T	T	T	T
Holenduif	—	1	1	1
Tortelduif	—	—	—	1
Turkse Tortel	1	2	1	—
Houtsnip	—	1	1	—
Koekoek	1	1	1	1
Fazant	—	1	1	1
Groene Specht	1	1	1	1
Grote Bonte Specht	2	2	1	1
Kleine Bonte Specht	1	1	1	1
Boomklever	1	—	—	1
Boomkruiper	4	5	8	6
Koolmees	10	12	12	12
Pimpelmees	5	8	9	7
Glanskop	1	1	2	3
Staartmees	—	—	1	1
Spreeuw	9	10	10	8
Braamsluiper	1	1	—	—
Grauwe Vliegenvanger	—	—	1	1
Fluiter	—	—	—	1
Fitis	2	3	3	3
Tijttjaf	3	3	3	2
Zanglijster	4	5	5	4
Merel	9	10	13	12
Roodborst	6	8	7	8
Winterkoning	12	12	11	11
Heggenmus	7	8	10	10
Ringmus	1	1	3	—
Vink	—	—	1	1
Vlaamse Gaai	2	1	1	1
Ekster	—	—	—	1
Kauw	3	3	2	2
Torenvalk	1	1	1	1
Zwartkop	3	3	3	2

De Braamsluiper is, sinds enkele nachtvisers op zijn nest in de houtwal getrapt hebben, toen zij in 1984 over de sloot binnendrongen, niet weergekeerd.

Aangezien er nog steeds gewerkt wordt aan meer broedvoorzieningen voor de vogels, kan nog niet worden vastgesteld of het hier nu broedende aantal voor een dergelijk reservaat het maximale is.

Opmerkelijk en logisch is de duidelijke territoriumkeuze van de hier zeldzamer voorkomende broedvogels, zoals Fluiter, Staartmees, Kleine Bonte Specht, Vink, Torenvalk,

'Onze' Buijsdier.
Foto: Rob ter Ellen.

in het verst van de verkeersweg, tuincentra en recreatiegedeelten van het park gelegen deel van het reservaat: ook opmerkelijk is het grotere aantal territoria van de 'gewone' broedvogels in het hogere - meer afgelegen - gedeelte ten opzichte van het aantal in het lagere deel, begrensd door verkeersweg en tuincentra. Langs de waterpartij en het wandelpark telt men weer meer territoriumhouders. Deze constatering is gemaakt, nadat vanaf 1983 door heel het gebied de nestelvoorzieningen zoals wigwams, houtwal en houtstapels gerealiseerd zijn en sindsdien zijn er overal de zelfde aantallen voorzieningen. Het bos herbergt niet alleen vogels; Bosmuis en andere soorten muizen, Mollen, Egels, Eekhoorns en - helaas - af en toe een Kat, wonen er ook. Insekten en vlinders zijn er vele. In het crematoriumbos huizen vleermuizen: deze jagen in de schemering geregeld door het eikenbos.

Verstoring vanaf de slootkanten treedt slechts op bij strenge vorst. Gedeeltelijk is dit tegen te gaan door de prikkeldraadaf-rastering geheel te herstellen en zevendraads te maken. Beter nog is hiertegenaan een houtwal aan te leggen. Helaas is er een chronisch gebrek aan takken. Het reservaat levert zelf niet genoeg takken en de Dienst Groenvoorziening en Milieu-educatie zetelt te ver weg om geregeld voor takken te zorgen. Een heel enkele keer wordt 's zomers geprobeerd het reservaat via de slootkant binnen te komen (men arriveert met rubberbootjes). Op de meeste plaatsen is dit nu vrij lastig. Verstoring via het hoge afscheidingshek

In 1986 bleek een uilenkast bewoond te zijn door een paartje Nijlgans.

komt vaker voor: het is van boven voorzien van prikkeldraad: geen nood, men knipt zich een toegang. Het zou beter geweest zijn, als indertijd het bruggetje vlak naast het stuk 'verboden' bos, elders over de sloot, was gebouwd. Nu is het heel aantrekkelijk door het 'verboden' bos te raggen. Een 'Knip-kijkje' nemen in het reservaat is dan niet zo moeilijk meer...

Gelukkig loopt de tweede helft van dit hek langs het crematoriumterrein. Dit geeft veel rust na sluitingstijd en houdt binnendringers tegen door de controlerende invloed die ervan uitgaat. Medewerking van het crematorium is er in vele vormen: waterkraan, veel takken, vuilnis meenemen, vergemakkelijking van transport van planten of wintervoer via het crematoriumterrein, en dergelijke.

Ook door het personeel van het rayon Ockenburgh van de Dienst Groenvoorzieningen en Milieu-educatie wordt veel hulp geboden: Esdoorns omgezaagd, een nieuwe afrastering cadeau op 5 december 1984, tweehonderd wilde-frambozenstruiken, een nieuw slot, veel advies en sympathie. Het is prettig zulke 'buren' te hebben!

De vorige eigenaars van beide tuincentra hebben jarenlang hun afval in het lage deel van het reservaat gedumpt: nog steeds liggen er enkele vierkante meters tuindersglas (hoe diep?). Tweeënzestig grote maat vuilniszakken vol landbouwplastic zijn uit de grond gehaald, verder nog roestige fietsframes, autobanden, schuimplastic bakken; het is te

gek om op te noemen, wat er allemaal lag, en wie weet nog ligt. Ook daarom is het prettig de prikkeldraadafrastering grotendeels te hebben hersteld.

Het reservaat leent zich goed voor excursies buiten het broedseizoen. Zowel groepen kinderen, van bijvoorbeeld Dierenbescherming en de Rangers van het Wereld Natuur Fonds, als volwassenen, blijken ervan te genieten. Het spreekt vanzelf, dat de beheerder niet al het werk dat vanaf 1983 is verricht, alleen heeft gedaan. Familieleden, burens en leden van Vogelbescherming hielpen een handje mee. Vanaf 1985/1986 komen enkelen geregeld. De eerstkomende jaren zullen nog meer wigwams worden gebouwd, de aanplant verder worden uitgebreid en een vijver worden gegraven. Echte resultaten van al het werk kunnen pas over vijf of meer jaren worden verwacht.

Als men nu maar eens ophield met al die plannen tot het in de naaste omgeving van het reservaat bouwen van een benzinestation, een uitvaartcentrum, een groot aantal woningen, een torenflat en wat dies meer zij! Dit alles zal zeer verstoringen werken en de resultaten van dit mooie stukje natuur zo vlak bij de stad tenietdoen. Het is te hopen dat bestuurders en bevolking wijs zullen blijven!